

En plena recta final cap a les eleccions autonòmiques, els màxims responsables del dos partits majoritaris de les Illes, PP i PSOE, s'enfronten a alguna cosa més que una simple contesa electoral. Serà la tercera vegada consecutiva que lluitaran per la presidència i qui perdi aquesta vegada s'assegurarà un futur polític, si més no a Balears, ben escàs. Jaume Matas i Francesc Antich portaran, en el moment de les pròximes eleccions, el maig de l'any vinent, vuit anys de lluita aferrissada. I no és una lluita simplement política. Les relacions personals són pèssimes. Per això la cursa electoral actual té quelcom de crepuscular. De duel definitiu.

El passat. A principi del 1996 tot dos eren joves polítics gairebé desconeguts. Jaume Matas es va veure afavorit per la dimissió de Gabriel Canellas, el 1995, que portà el PP a una crisi sense precedents, el cim de la qual arribà el maig del 1996, quan el partit feia dimitir el successor de Canellas, Cristòfol Soler. Ningú no sabia qui podia ser el nou president. A la fi Canellas optà per Matas, el quasi desconegut conseller d'Economia entre 1993 i 1996 i anteriorment director general de la mateixa Conselleria. En les eleccions del 1995 havia ocupat el sisè lloc de la candidatura autonòmica per Mallorca i el juny del 1996 era investit president de Balears i, en el congrés del PP del 1999, assolí la presidència del partit.

Per la seva banda, Francesc Antich havia ocupat l'alcaldia del petit poble d'Algaida, i en fer-se el pacte en el Consell de Mallorca, el 1995, entre PSOE, UM, PSM i EU-Verds, passà a encarregar-se de la poc llustrosa àrea d'infraestructures municipals de la institució. Després de la derrota de Felipe González, el 1996, el PSOE entrà en una profunda crisi, de la qual intentà sortir amb la invenció de les primàries, o eleccions internes de candidats per a les següents eleccions. Fou el moment en què a Balears Antich i un grup reduït d'amics idearen l'assalt al poder, en contra dels que havien estat els oficialistes, liderats per Andreu Crespí, aleshores secretari general. El 1998 se celebren les primàries i, sorprenentment, Antich les guanya. Al cap d'un any, el juny del 1999, el PP perd la majoria ab-

Matas contra Antich

Per tercer cop
s'enfronten a les
urnes Jaume Matas
i Francesc Antich,
ara amb estratègies
semblants.

soluta en les autonòmiques i Antich es converteix en el primer president balear socialista al capdavant del Govern que es conegué com el del Pacte de Progrés. L'any següent, el 2000, assolí la secretaria general del PSIB-PSOE.

Quant a la disputa directa, la primera fou la del 1999. Matas perdé la majoria absoluta i Antich fou president. A partir d'aquell moment les relacions entre els dos polítics, que mai no havien estat bones, es degradaren. Quan Matas fou nomenat ministre de Medi Ambient del Govern d'Aznar (2000-03), la pressió conservadora contra Antich arribà a nivells mai vistos. Els socialistes sempre han considerat que, més que oposició, els conservadors els sotmeteren a una "conspiració" dirigida per Matas, amb mentides sense fi —com per exemple amb l'oposició a la famosa ecotaxa, fent-los responsables de l'alentiment del creixement econòmic, etc.—. Per la seva banda, Matas va entendre que Antich s'aprofitava de ser el president balear per orquestrar una —també— "conspiració" per destruir-lo políticament i personalment a còpia de "falses imputacions", com per exemple en el cas Formentera, el cas Bitel, etc.

El 2003 Matas dimití de ministre per encapçalar la candidatura del PP per a les eleccions del maig. Antich i el PSOE se sentien segurs. Donaven a Matas per mort políticament. Les en-

questes així ho reflectien. Tanmateix, saltà la sorpresa. El PP guanyà per majoria absoluta. La depressió dels socialistes va ser enorme. Matas, una vegada investit, no va perdre l'ocasió d'humiliar l'expresident socialista: la primera llei de la legislatura, amb un únic article, era la de liquidació de la gran estrella del mandat d'Antich, l'ecotaxa. Les relacions personals, ja absolutament degradades en aquell moment, han empitjorat encara més durant aquests últims anys. Així s'arriba al tercer *round* d'aquest combat de boxa polític i personal.

Estratègies. Els dos polítics es presenten al tercer i definitiu duel amb estratègies semblants. Si bé, com és lògic, cadascú a la seva manera. L'any 1999 Antich elevava l'"autoctonisme", quasi el nacionalisme, com a bandera pròpia ("hem de ser més PSIB que no PSOE"), alhora que es reivindicava com a representant de l'esquerra històricament batuda per la dreta a Balears. Matas, pel seu costat, oferia sobretot fermesa, pragmatisme i duresa ideològica dretana, a l'estil d'Aznar, sense cap esclatxa per la diferenciació entre el PP balear i l'estatal. El 2003 el socialista es presentava a les urnes demanant als ciutadans que els permetessin continuar governant "pel bé de la majoria i no dels de sempre". Al·ludia a la minoria privilegiada conservadora que s'havia oposat aferrissadament a l'ecotaxa, que era alhora una "decisió de sobirania" (segons digué Joan Mesquida, conseller d'Hisenda, avui director general de la Policia i la Guàrdia Civil) i un instrument social que "trepitja els ulls de poll dels poderosos" (Antich). Matas va afrontar les urnes amb una campanya d'oposició furibunda als socialistes, aixecant la bandera de la regeneració econòmica ("el pacte ha destruït el turisme") i, com a novetat, introduí la llengua (el que en digué el "bilingüisme") com a bandera per estimular l'anticatalanisme, sempre larvat entre els sectors conservadors balears.

Per a l'any que ve tot dos han triat estratègies semblants en el fons: la moderació, si bé cadascú a la seva manera. Matas intenta desmarcar-se de la bogeria que atenalla el seu partit a Madrid. Intentarà vendre sobretot gestió, pragmatisme i una "regionalització" fàctica

El candidat del PSIB-PSOE, Francesc Antich (a l'esquerra), i el del PP, Jaume Matas (a la dreta), s'enfrontaran per tercer cop per la presidència balear.

del partit a Balears. No debades ja se sent dir a molts conservadors, si bé encara en privat: "Nosaltres no som com aquests", en referència a Madrid. L'anhel és conservar tot el vot tradicional balear, no tenir fuites per la situació a Madrid i intentar xuclar vots desideològitzats que es vegin atrets per la gestió feta, en especial les infraestructures. Antich també presenta unes credencials molt moderades. Els temps de les

seves semblances nacionalistes han passat a la història, allò de "ser més PSIB que no PSOE" ha desaparegut, ha renunciat a l'ecotaxa... Ara el segell és bàsicament un: Zapatero. I a Balears, intentar no posar cap entrebanc al desitjat "efecte ZP". Fins al punt que la presència social dels principals candidats -Antich i la de Palma, Aina Calvo- és, a aquestes altures, a set mesos i busques de les eleccions, quasi inexis-

tent. L'objectiu és que el famós efecte pugui fer votar la tradicional abstenció d'esquerres, que, a grans trets correspon a segments de població econòmicament modesta i castellanoparlant.

Amb armes semblants i molt diferents a les emprades anteriorment, Matas i Antich emboquen cap a la seva tercera i definitiva cita.

Miquel Payeras

Vora vora

Joan Mari

La 'meiga' Blanco

L'abril del 2005 vaig tenir el gust de compartir taula, en un sopar a Palma, amb un periodista gallec de referència afí al BNG que, a més de les seves interessants teories sociofutbolístiques, va fer-nos una aproximació al que el seu parer és un dels polítics gallecs més brillants: José Blanco. L'actual secretari d'organització del PSOE, deia el periodista, sempre aposta a cavall guanyador, sovint contra tot pronòstic. I ho il·lustrava amb una sèrie d'exemples. Ell havia tingut el privilegi de ser present en l'última d'aquestes eleccions de certa transcendència: Blanco, que controlava el sistema muscular del PSG-PSOE, va rebre alhora i en dos telèfons mòbils diferents la trucada de José Bono i de José Luis Rodríguez Zapatero per demanar-li el suport de la franquícia gallega a les seves candidatures respectives a

la secretaria general del PSOE. 'Pepinho' va fer un curtíssim recés i va apostar decidit per Zapatero. I el que va passar després ja és conegut per tothom: Zapatero es va fer, pels pèls, amb el lideratge del partit. Blanco volia deixar clar el nostre interlocutor, té un do excepcional per a la política: intuïció. I aquest olfacte l'ha portat a ser la mà dreta orgànica de ZP, l'home que poc després arribà al Govern espanyol també contra pronòstic. Vaig recordar aquell sopar dilluns passat en llegir l'entrevista a Blanco que li feia l'*Avui*, en què deia el següent: "Estic convençut que hi haurà una era de presidents socialistes que ens possibilitarà governar en més comunitats. En concret, a la valenciana i la balear els socialistes tenen les millors expectatives per fer-ho". Crec que aquesta vegada la *meiga* s'equivoca i que, almenys a les Balears i Pitiüses, ho fia tot a l'efecte ZP fins al punt d'haver prescindit de dues imprescindibles tardes de lampisteria.